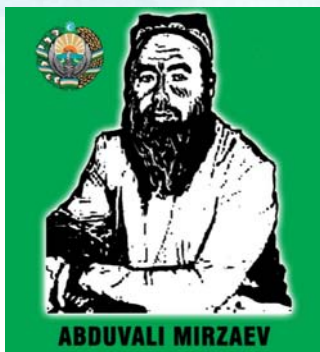

ABDULLA UTAEV

ABDUVALI MIRZAEV

**Ўзбекистондаги
зўрлик остида ва
ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш
қурбонлари тақдирига алоқадор
шаффоф ва тўлиқ текширув
ўтказишни талаб қиламиз!**

Юнусов Оқилжон
Азизжонович

Хайдаров Фаррух
Акмалович

Рахимов Абдурасул
Абдурашидович (Фото:

Ўзбекистон зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатлари юзасидан шаффофлик ва тўлиқ текширувни таъминлаши зарур

Халқаро ҳамжамият ва Ўзбекистоннинг ҳамкорлари расмий Тошкентни зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлганлар тақдири борасида ҳисоб бериш ва шаффоф бўлишга чақириши лозим.

Бу йил 30 августда БМТ Бош Ассамблеясининг «Зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлганлар халқаро куни» (International Day of the Victims of Enforced Disappearances) дея эълон қилганига 5 йил тўлади.

Шу муносабат билан "Ўзбекистондаги зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш қурбонлари тақдирига алоқадор шаффоф ва тўлиқ текширув ўтказишни талаб қиламиз!" номли хисоботимизни жамоатчилик ихтиёрига тақдим қиламиз.

Зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатлари қўрқув муҳитини ёйиш стратегиясига кирган ҳамда БМТ Бош Ассамблеяси экспертларининг фикрича, глобал муаммога айланиб бўлган. Аввало бундай ҳолатлар диктаторлик режимлари учун хос жиҳатдир ва бу вазиятда Ўзбекистондаги зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатлари истисно эмас.

Ўзбекистонда зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатлари ўтган асрнинг 90 йиллар ўрталаридан бошланди ва асосан ўзбек ҳукуматида муҳолиф бўлган демократик кайфиятдаги сиёсий ва диний кучлар бундай ҳолатларнинг қурбонига айландилар.

Қайд этилган давр мобайнида зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатларининг қурбонларини икки тоифага бўлиш мумкин: демократик сиёсий муҳолифат ва инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ташкилотларининг аъзолари ва фаоллари, мустақил журналистлар; мустақил диний гуруҳларнинг фаоллари ва етакчилари.

Юқорида санаб ўтилган гуруҳларга нисбатан қўлланилаётган зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатларининг қуйидаги ўзига хос характеристикасини алоҳида қайд этиш лозим:

- Зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлишлар доим Ўзбекистон сиёсий элитасининг муҳолиф кучлар ва ўз танқидчиларига қарши бўлган ноқонуний курашининг бир қисми бўлиб келган. Бундай ҳолатлар доимо махфий хизматлар ва ҳуқуқ-тартибот идораларининг махфий амалиёти сифатида амалга оширилган, яъни ўз хоҳишига кўра ёки давлат буйруғига кўра иш олиб бораётган бирор-бир учинчи ёки жисмоний куч эмас, фақат давлат органлари томонидан амалга оширилган ишдир;

- Агар зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатларига учраган муҳолифат, ҳуқуқ ҳимоячилари, мустақил диний гуруҳлар ва мустақил журналистлар ишлари доимо оммага маълум бўлиб келган бўлса, юзлаб оддий мусулмонларнинг ўғирланиш ҳолатлари деярли ноаниқлигича қолмоқда – уларнинг қариндошлари буни ошкор этишдан қўрқишади, мамлакатда инсон ҳуқуқ ҳимоячилари ва журналистлар деярли қолмагани боис улар билан боғланиш имкони жуда кам;

- Жамиятда зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатларига нисбатан бефарқлик ва иложсизлик муносабати пайдо бўлди, ҳайратланиш ва қаршилик кўрсатиш ҳислари қайгадир йўқолди, чунки ҳамма бунинг ортида давлат ҳокимияти турганини билади ва агар у номақбул иш бўлганини сезганини билдириб қўйса, ўзи ҳам бундай ҳолатнинг навбатдаги қурбонига айланиши мумкинлигини яхши билади;

- Ўзбекистонда зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатлари муаммоси кўлами охиргача ўрганилмаган, чунки жамоатчиликка уларнинг фақат шов-шувлиларигина маълум, холос. Бу муаммо кўлами охиргача ўрганилмаганининг бошқа бир сабаби эса давлат ҳокимияти бу кўринишни террорчиликка қарши кураш ниқоби остида усталик билан яширмоқда ва бу жараёнда инсон ҳуқуқлари соҳасидаги ҳар бир қонун бузилишини оқламоқда.

“Ўтюралар Клуби” Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш халқаро ташкилоти раҳбари Мўътабар Тожибоева ташаббуси билан ташкил қилинган ва Ўзбекистон инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ташкилотлари ва кўплаб фуқаролик жамияти вакилларини ўз ичига олган «Муқобил Ўзбекистон» Мувофиқлаштириш Кенгашининг ўтган 2015 йил 29 июнидан эътиборан **«Ўзбек режими томонидан ўғирлаб йўқ қилинганларни хотирлаш» бир ойлик кампанияси доирасида** Ўзбекистондаги зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш бўйича энг шов-шувли ҳолатларни ўрганиб, бу ҳолатлар бўйича маълумотлар йиққани бу йўналишдаги илк қадамдир.

Мазкур жараён 1995 йилда изсиз йўқолган таниқли ўзбек имоми Абдували қори Мирзаев ва унинг шогирди Рамазон Маткаримовларнинг зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлганига 20 йил тўлгани муносабати билан ташкил қилинганди.

Мазкур жараён 1995 йилда изсиз йўқолган таниқли ўзбек имоми Абдували қори Мирзаев ва унинг шогирди Рамазон Маткаримовларнинг зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлганига 20 йил тўлгани муносабати билан ташкил қилинганди.

Ушбу кампания доирасида амалга оширилган ишлар натижасида қўлга қиритлан илк натижалар қувонарлидир.

Биз Ўзбекистонда содир бўлган зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш билан боғлиқ 20 дан зиёд ҳолатни йиғишга муваффақ бўлдик. Айни пайтда биз Ўзбекистон мустақиллигининг 25 йиллиги мобайнида ғайриихтиёрий ўғирланган ва тақдири ҳозиргача ноаён қолаётган инсонлар рўйхатини туздик.

Бугун, яъни “Зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлганлар халқаро куни”нинг 5 йиллиги арафасида Ўзбекистон фуқаролик жамияти «Муқобил Ўзбекистон» Мувофиқлаштириш кенгаши ва шу кенгаш иштирокчиси “Ўтюралар Клуби” Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш халқаро ташкилоти халқаро ҳамжамиятни, жумладан, БМТ, ЕХҚТ, АҚШ, Буюк Британия, Германия, Франция, Норвегия, Нидерландия, Швейцария, Швеция ва ғарбдаги бошқа Европа давлатлари орасидаги Ўзбекистоннинг халқаро ҳамкорларини расмий Тошкентдан мустақиллик йилларида содир бўлган зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатлари борасида тўлиқ ва объектив текширув ўтказиш, шаффофлик ва ҳақиқат ўрнатилишини таъминлашини талаб қилишга чақиради.

Зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатларининг айбдорлари аниқланиши ва жазога тортилиши керак, зўрлик остида ва ғайриихтиёрий ғойиб бўлиш ҳолатларининг қурбонлари, агар улар тирик бўлса, зудлик билан оилаларига қайтарилиши, улар ва оилалари чеккан азиятлари эвазига керакли товон пули олишлари керак.

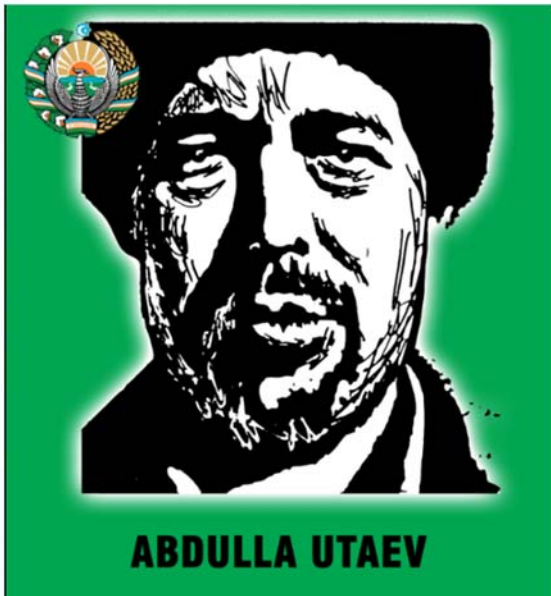
Ўзбекистон ҳукумати келажакда бундай ҳолатлар қайтарилишининг олди олинишини кафолатлаши керак.

«Ўтюралар клуби» инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш халқаро ташкилоти;

**Ўзбекистон фуқаролик жамияти «Муқобил Ўзбекистон»
Мувофиқлаштириш кенгаши**

**ЗЎРЛИК
ОСТИДА ВА
ҒАЙРИИХТИЁРИЙ
ҒОЙИБ БЎЛИБ,
БЕДАРАК
КЕТГАНЛАР
РЎЙХАТИ**

Абдулла Ўтаев Ўтаевич

1948 йил 17 январда Сурхондарё вилояти Денов тумани Шўрчи қишлоғида туғилган.

1992 йил 15 декабрь куни изсириқ қийиб бўлган илк фаол

Абдуллажон Ўтаев Собиқ СССР таркибида тузилган Бутуниттифоқ Исломи уйғониш партиясининг Ўзбекистондаги бўлимини очишга уринган. Исломи Уйғониш партиясининг Ўзбекистон бўлимига асос солган ва унинг муассислар қурултойида кўпчилик овоз билан партия раиси этиб сайланган. Партиянинг "Даъват" номли газетасини ташкил қилган.

1992 йилнинг 15 декабрь куни эрталабки соат тўнғиз-ўнлар атрофида Абдуллажон укаси Қасанжон билан ота-онасининг уйидан қувайдо кўчасига чиқиб кетганда камуфляж кийиб олган, қўлида Калашников автомати бўлган нотаниш кишилар Ўтаевнинг машинасини тўхтатганлар ва уни мажбуран ўзларининг носраниг УАЗ машиналарига ўтказиб, номаълум ёққа олиб кетганлар. Ўшандан буён уларни қеч ким кўрмаган.

Озодликнинг "Ўзбек имомлари" эшиттиришида Абдулла Ўтаевни хотирлаган ҳамда фаол ўғирланган кезларда Тошкентга борган – Бутуниттифоқ Исломи уйғониш партияси фаолларидан бири Муҳаммад Қорачой шундай деган эди:

- Абдулла Ўтаевни Исломи уйғониш партиясининг Ўзбекистондаги етакчиси сифатида яхши танир эдим. У жуда фаол ишлади. Аммо, кейинчалик уни ўғирлашди ва биз ҳанузгача тахмин қиламизки, Каримов режими уни ўғирлаган ёки бирор нарса қилган. Афсуски, бу ҳақда бошқа ҳеч қандай маълумот йўқ, - деган эди Муҳаммад Қорачой.

Абдулла Ўтаевнинг оиласи Ўтаевнинг йўқолиши Ўзбекистон МХХнинг иши, деб ишонади. Йўқолган исломшуноснинг рафиқаси Салима Ўтаева Озодлик билан суҳбатда у кишининг қаердадир омон ўтирганидан умидвор эканини айтган эди.

- 1997 йилмида - эсимда йўқ, ўшанда дадам, яъни қайнотам президент маҳкамасига борганларида, ўша ердаги уч-тўртта каттаконлар: “Ўғлингиз бизнинг қўлимизда. Соғ-саломатлар. Президент Америкага бориб келсалар, кейин конференция ўтсин.

Шундан кейин, Худо хоҳласа, бир янгилик бўлиб қолади” деган эди. Кейин президент Америкага бориб келди, конференцияси ҳам ўтди. Ўтгандан кейин борсалар, ҳаммаси мункир бўлибди: “Йўқ, биз унақа деганимиз йўқ” деб. Шу билан жимжит. Мен энди давлатнинг қўлида, деб ўйлайман, - деган эди Абдулла Ўтаевнинг рафиқаси Салима Ўтаева бир неча йил муқаддам Озодлик радиосига берган интервьюсида.

Абдулла Ўтаевни изсиз ғойиб бўлиши муносабати билан 18 июнь 2008 йилда Тошкент шаҳри Шайхонтохур тумани ИИБ томонидан қидирувга берилган ва № 09226/93 рақами билан Россия Федерацияси Федерал қидирув қидирилувчилари рўйхатига олинган.

<http://www.ozodlik.org/content/article/27187575.html>

<http://virtualuzbekistan.org/2013/03/1614>

<http://virtualuzbekistan.org/2012/10/1627>

<http://virtualuzbekistan.org/2013/03/1605> [https://www.youtube.com/watch?](https://www.youtube.com/watch?v=Ac3D2uEmv-U)

<http://virtualuzbekistan.org/2015/07/1621>

<http://www.ozodlik.org/content/article/27187575.html>

<http://www.bbc.com/uzbek/>

[uzbekistan/2011/08/110830_cy_disappeared_peoples_day.shtml](http://www.bbc.com/uzbek/uzbekistan/2011/08/110830_cy_disappeared_peoples_day.shtml)

Ўтаев Хасан – Ўтаев Абдуллони укаси

2004 йилда ўғирланган

Абдулазиз Маҳмудов: Ўзбек имоми Абдуллажон Ўтаевнинг ҳаёт тарихи

Мустақиллик йиллари Ўзбекистонда сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий беқарорлик, сиёсий мухолифат, ҳуқуқ фаоллари ва диндорларни қатағон қилиш йиллари бўлиб қолди.

Бу йилларда миллионлаган ватандошларимиз ички ва ташқи муҳожиротга юз туттишга мажбур бўлдилар. 20 йил давомида иқтидордагилар иқтисодиёт, ишлаб чиқариш, хусусий тадбиркорлик, қишлоқ хўжалигида жуда кўплаб оддий халққа қоронғу бўлган шубҳали тажрибаларни амалга оширди.

Ўзбекистон расмийлари биз бугун гувоҳи бўлаётганимиз руҳонийларнинг ёппа хайрихоҳлигига туйқусдан ва бир зумда эришганлари йўқ. Расмий конъюнктурага ётмаган ва расмий диний идора вакилларини танқид қилган имомлар бедарак йўқолдилар, уларнинг тақдири кадар билан қопланган.

Бедарак йўқолган мухолифатдаги мусулмон диний арбоблар рўйхатини Ислом Уйғониш партиясининг раҳбари Абдуллажон Ўтаев бошлаб берди. Унинг ҳаёт тарихи ҳақида имомнинг сафдоши, Абдуллажон Ўтаев ва унинг яқинларини яхши билган муҳтарам Мўътабар Аҳмедова куйидагиларни айтиб берди:

“Абдуллажон Ўтаев 1948 йилнинг 17 январь куни Сурхондарё вилоятининг Шўрчи қишлоғида деҳқон оиласида дунёга келган. Саккиз синфни битиргач, Абдуллажоннинг отаси ўғлини Деновдаги таниш муллага олиб боради. Мулла Абдуллажонга бошланғич билимни бергач, уни Душанбедаги Ҳожи мударрис номи билан танилган имомнинг олдига юборади.

Маълум вақт ўтгач эса Ҳожи домла ўқувчисини Тошкентга, анча маърифатли бўлган Салоҳиддин имомнинг олдига олиб боради. У ерда бола Қуръон, ҳадис ва фикҳдан сабоқ ола бошлайди. Шундан сўнг Салоҳиддин қори Абдуллажонни Фарғонада яшайдиган Сулаймон қорининг ҳузурига юборади. У, ўз навбатида, болага керакли илмни бериб, Марғилондаги Ҳакимжон қорининг олдига жўнатади. Таҳсиланинг сўнгида эса йигит доғистонлик лезгин бўлган Исмоил қорига шогирд тушади. Бу имомнинг кўлида Абдуллажон Ўтаев тафсирдан таълим ола бошлайди.

Шу тариқа йиллар ўтади. Абдуллажон уйланади ва Тошкент чеккасидаги “Ленин йўли”, Сариоғоч, Абай ва Келес кохозларида қишлоқ хўжалиги билан шуғуллана бошлайди. Бу вақт давомида у шогирдлар тайёрлаб боради, аммо ўз билимларини такомиллаштиришни ҳам унутмайди.

Абдуллажон Ўтаев кўқонлик Насриддин қорининг қўлида таҳсил ола бошлайди. Горбачёв қайта қуриши даврида Абдуллажон Ўтаев Ислом Уйғониш партиясининг Ўзбекистон бўлимига асос солади ва унинг муассислар қурултойида кўпчилик овоз билан партия раиси этиб сайланади.

Сўнг у асл Ислом ақидалари бўйича даъват юритиш мақсадида “Олча” ва “Сағбон” кўчалари чорраҳасида

жойлашган “Азиз Халфа” масжидини таъмирлайди. Хужраларнинг бирида эса аёллар мадрасаси очилади.

Мен ўша атрофда яшаганим боис бу мадрасада диний сабоқ олишни истаб келган кўплаб аёллар пайдо бўлганини кўргандим. Ўзим 1980 йиллар бошида диний билим олганман. Мен Абдуллажондан кўп нарса ўрганганман.

Маълум вақт ўтгач эса партия нашрини ташкил этишга эҳтиёж пайдо бўлди ва биз сафдошлар билан маслаҳатлашиб, “Даъват” газетасини ташкил қилдик. Менинг чоғроқ эски уйим таҳририят сифатида хизмат қилди. Мен ва Абдулла исмли ёш бир йигит (уни кичик Абдулла деб чақирардим) газетанинг қоралама варианты учун материаллар йиғиб, кейин газетани чоп қила бошладик.

Абдуллажонни ҳибсга олиш эса қуйидагича содир бўлган:

1992 йилнинг 15 декабрь куни эрталабки соат тўққиз-ўнлар атрофида Абдуллажон укаси Ҳасанжон билан ота-онасининг уйидан Ҳувайдо кўчасига чиқишганда камуфляж кийиб олган, қўлида Калашников автомати бўлган нотаниш кишилар Ўтаевнинг машинасини тўхтатдилар ва уни мажбуран ўзларининг носранг УАЗ машиналарига ўтказиб, номаълум ёққа олиб кетадилар. Ўшандан буён уни ҳеч ким кўрмаган.

Бир сўз билан айтганда, диний арбобларга бўлган ҳужум айнан шундай бошланган. Ўшанда мен жуда кўп маротаба диний муҳолифатга мурожаат қилиб, Ўтаевни озод қилишларини талаб қилиб, акциялар ўтказишни илтимос қилгандим.

Акс ҳолда, расмийларнинг қатағон сиёсати оммалашини айтгандим. Аммо мени тушунишмади. Ўшанда баъзи имомлар менга жавобан: “Биз бир одам туфайли бошқаларни хатарга қўя олмаймиз”, дейиш билан чекланишганди”.

Мен Абдуллажон Ўтаевни танирдим. У билан бир неча бор суҳбатлашганман, интервью олганман. Менимча, у ҳеч қачон суҳбатдошнинг кўзига қарамайдиган расмий уламодан фарқли ўлароқ самимий, очиқ одам эди. Ва, албаттаки, Абдуллажон илк тўрт халифа давридаги каби “Ислох коммунизми” — умумий хотиржамлик ва фароғатга асосланган адолатли жамият қуриш мумкинлигига соддадилларча ишонарди.

Унинг кетидан 1995 йилнинг 28 август куни андижонлик яна бир диний арбоб — Абдували қори Мирзаев, 1998 йили эса Тошкентдаги “Саҳобийлар” масжидининг имом-ҳатиби Тўлқин қори Йўлдошев бедарак йўқолди...

Ўшандан буён кўп йиллар ўтган бўлса-да, на маҳаллий ҳуқуқ-тартибот идоралари, на инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш халқаро ташкилотлари бу кишиларнинг ғойиб бўлиши билан шуғулланмадилар. Ниҳоят, 2012 йилнинг март ойида Швецияда қочқинликда яшаётган тошкентлик имом Обидхон қори Назаровга суиқасд уюштирилди.

Бу Сталин айтган большевикларнинг эски принципини эслатади: “Одам йўқ бўлса, муаммо ҳам йўқ”. Бу кимнинг қўли билан қилингани ва ким бундан “манфаатдор бўлгани” ҳақида тахмин қилиш мумкин, холос. Ваҳоланки, очиғини айтганда, давлат терроридан фойда чиқишига катта шубҳа бор. Шу кунда ўзбек имоми кома ҳолатида.

Аммо Швеция ҳуқуқ-тартибот идораларининг кўмаги билан гумонланаётган шахс топилди. Агар тергов Обидхон қори Назаровга ўқ узган муҳтамал киллер Юрий Жуковни тергов қила олганда эди, балки бедарак йўқолган кўплаб ўзбек имомларининг фожиали тақдири ҳам ойдинлашган бўларди.

Абдулазиз МАҲМУДОВ

07 March 2013

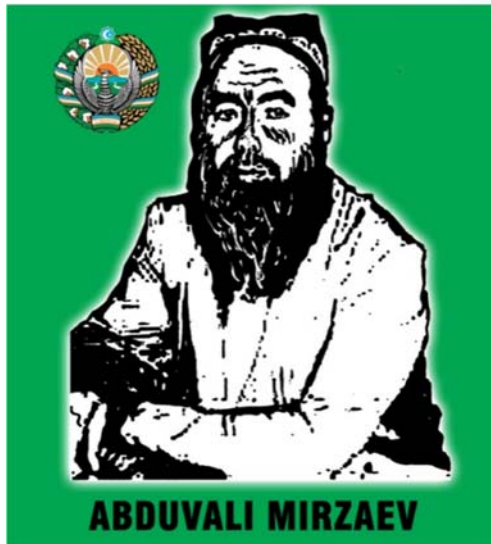
Абдували Мирзаев

1950 йил 11 апрелда Андижон шаҳрида туғилган

Абдували Мирзаев шаҳардаги Жомеъ масжиди имоми сифатида 1990-йиллардан кейин аввалига Андижон шаҳри, кейинчалик Фарғона водийсида танилган имомлардан бири эди

1995 йил 29 август куни ўғирланган

Абдували Мирзаевнинг имомлик фаолияти ва Ислом динига тарғиботи ҳақида жуда зиддиятли қарашлар мавжуд.

Ўзбекистон ҳукумати у кишини мамлакатда "вахҳобийлик" оқими асосчиларидан бири, деб айблаган ва ҳанузгача бу айбловнинг мамлакатда диний мотивларда айбланган шахсларга нисбатан тергов ҳамда судлов ҳужжатларида таъкидланиши кузатилмоқда.

Бундан ташқари, Фарғона водийси ва Ўзбекистондаги дин пешволари орасида ҳам Мирзаевнинг таълимотини радикал, дея танқид қилувчилар, қораловчилар бўлган.

Аммо, тарафдор ва сафдошлари бу айбловларни кескин рад этиб келадилар ҳамда имом радикал ёхуд жиҳодчилик ғояларини тарғиб қилмаган, фақат соф Ислом таълимотини ёйиш билан шуғулланган, деб таъкидлайдилар.

Москвада бўладиган ислом анжуманига бориш учун Тошкент аэропортидан 668-рейс билан Москвага учиб учун рўйхатдан ва махсус кўриқдан ўтгандан сўнг, махсус орган ходимлари томонидан ушланган ва қарийб 20 йилдан бери ҳеч қандай дарак йўқ. бедарак йўқолган.

Абдували Мирзаевни изсиз ғойиб бўлиши муносабати билан 18 июнь 2008 йилда Андижон вилояти Андижон шаҳри ИИБ томонидан Федерал қидирувга берилган ва № 8174 рақами билан Россия Федерацияси Федерал қидирув қидирилувчилари рўйхатига олинган.

МХХ матбуот котиби 2005 йилда Озодликка берган интервьюсида: “Абдували Мирзаевга 1999 йил 15 май куни Бош прокуратура томонидан бир неча моддалар бўйича сиртдан айблов ва қидирув эълон қилинган. 2001 йилда айбланувчининг қарда экани номаълум бўлгани сабабли тергов қаракатлари вақтинча тўхтатилган. Яна такрор айтаман, уни МХХ ходимлари ўқираб кетган, деган иддаолар қуруқ туғатдан иборат”, деган эди.

Аммо, бу орада ва ундан аввал ҳам минглаб диндор Абдували қоридан тақсил олгани ва қаттоқи, уни билгани учун таъқиб қилинди, таъқилар остида қолди, қамоларга банди қилинди.

Бошқача айтилса, Абдували қори Мирзаев номи Ўзбекистонда 1992 йилдан сўнг диндорларга нисбатан бошланган шавққатсиз репрессияларнинг аввали билан боғланади.

Қукумат томонидан халқнинг дилига мислсиз қўрқув солишда қўлланиладиган “олабўжи”га айлантирилган Абдували қори Мирзаевнинг ўзи қанда эса мана 20 йилдирки бирор маълумот йўқ.

<http://www.ozodlik.org/content/article/27187575.html>

<http://virtualuzbekistan.org/2012/10/1627>

<http://virtualuzbekistan.org/2015/08/1800>

<http://virtualuzbekistan.org/2015/07/1592>

http://www.bbc.com/uzbek/uzbekistan/2011/08/110830_sy_disappeared_peoples_day.shtml

Абдували қори Мирзаевга атаб Саҳвий шеъри

Ҳолингиздан на хат ва на, хабар бор?
Бир чора қилишга ночормиз, ночор?!
Шубҳасиз Яратган Ўзи хабардор,
Ўзиндадир Улуғ Қудрат – Устозим!
Сизга Аллоҳ берсин нусрат – Устозим!

Имонга лойиқдир синовнинг бари,
Буни хабар берди, Ҳақ пайғамбари,
Шундай бўлиб келган доим илгари,
Ўзига маълумдир ҳикмат – Устозим!
Азалдан битилган қисмат – Устозим!

Осон эмас ахир зиндонда ётмоқ,
Мудраб ётган ғофил халқни ўйғотмоқ,
Золимлар олдида Ҳақ сўзни айтмоқ,
Ҳар кимда йўқ бундай журъат – Устозим!
Бу ҳам сизга улуғ неъмат – Устозим!

Сифдира олмасман ҳеч хаёлимга,
Бунча зулм бўлди,-шундай олимга?
Мусулмонларни хор этган «Золим»га,
Икки дунё бўлсин лаънат–,устозим!
Қилгай энди мангу ҳасрат,–устозим!!

Куфр доим ғолиб бўлиб турмагай,
Аҳли имон ҳаргиз мағлуб бўлмагай,
Ҳаёт низомини инсон қурмагай,
Уларга ҳам келар навбат – Устозим!
Ўлмасак кўрармиз албат – Устозим!

Илм лозим экан ҳар мусулмонга,
Ҳидоят истовчи оқил инсонга,
Илм берди Аллоҳ,-Ўзбекистонга,
Қадрингиз билмади давлат – Устозим!
Ҳақни рад килди бу «бадбахт» – Устозим!

Фалокатни кўра олмайди инсон,
Ҳақни рад қилганлар, қолмаган омон,
Келади, Аллоҳнинг ҳукми бегумон,
Бордир Аллоҳ битган муҳлат – Устозим!
Чунки бу ўзгармас суннат –Устозим!

Сиз кетдингиз, даъват бўлмади тамом,
Ҳали даъватдасиз собит бардавом,
Сиз сабаб ҳидоят топмоқда авом,
Қолдирдингиз улуғ ибрат – Устозим!
Ҳануз қилаяпсиз хизмат –Устозим!

Сизга Аллоҳ илм,- ҳикмат берганди,
Шижоату-журъат-ҳиммат берганди,
Шунга лойиқ синов, қисмат берганди,
Аллоҳ сизни қилгай раҳмат – Устозим!
Жаннатда кўргайсиз иззат – Устозим!

Бу қисмат асли Ҳақ инояти бу,
Қуръон хабар берган ривояти бу,
Яратган Аллоҳнинг ҳидояти бу,
Саҳвийда бор, шундай ният — Устозим!
Жаннатда қилгаймиз суҳбат — Устозим!

Рамазон Абдухолиқович Маткаримов

1959 йил 20 март куни Андижонда туғилган

Андижон шаҳар Огаҳий кўчаси, 51-уйда яшаган, 1 нафар ўғли ва 3 нафар қизи бор

Имомга ҳамроҳлик қилган

1995 йил 29 август куни ўғирланган

Абдували қори Мирзаев билан биргаликда Москвада бўладиган ислом анжуманига бориш учун Тошкент аэропортидан 668-рейс билан Москвага учиш учун рўйхатдан ва махсус кўриқдан ўтгандан сўнг, махсус орган ходимлари томонидан ушланган ва қарийб 20 йилдан бери ҳеч қандай дарак йўқ. бедарак йўқолган.

Рамазон Маткаримов Абдували қори Назаров билан ҳамкорлик қилиб кетаётгани учун, яъни Абдували қорини ўғирланишида гувоҳ бўлиб қолганлиги учунгина гувоҳни йўқ қилиш мақсадида ўғирлангани гумон қилинади.

У Россиядан товар олиб келиб Ўзбекистонда сотиб юрган, яъни савдогар бўлган, Абдували қорига ихлос қилиб имкон қадар унга турли ишларида кўмак бериб юрган.

Маткаримовнинг оила аъзолари, фарзандлари унинг ғойиб бўлганидан кейин отасини топишга кўмак беришларини сўраб бир қанча давлат идораларига шикоят аризалар билан мурожаатлар қилганлар. Лекин уларнинг қонуний талабларига ижобий жавоб берилмаган.

Рамазон Маткаримовни изсиз ғойиб бўлиши муносабати билан 18 июнь 2008 йилда Андижон вилояти Андижон шаҳри ИИБ томонидан Федерал қидирувга берилган ва № 8175 рақами билан Россия Федерацияси Федерал қидирув қидирилувчилари рўйхатига олинган

<http://virtualuzbekistan.org/2012/10/1627>

<http://virtualuzbekistan.org/2015/08/1839>

Аҳмедов Абдулло

1948 йилда Андижон шаҳрида туғилган, маълумоти ўрта, оилали, фарзандлари бор.

Андижон шаҳар Маиший хизмат кўрсатиш уйини Эски шаҳардаги шахобчасида пойабзал тикувчиси бўлиб ишлаган

Андижон Жомеъ масжидида Абдували қорини шогирдларидан бири, масжидни ташкилий ишлар билан фаол шуғуллананиб келган диний арбоб

1996 йилда ғойиб бўлган

Тахминан 1996 йилнинг ёз ойларидан бир куни кундузи тахминан соат 11ларда оёғида уйда кийиб шиппаги билан велосипедда нон олиб келиш учун уйдан чиқиб кетган ва шу бўйи ғойиб бўлган.

Неъматуллоҳ Парпиев

1962 йилда туғилган

Жомеъ масжидида талабаларга каратэдан ўргатувчи тренер бўлган

1996 йил ёз фаслида эрталаб уйдан нонга чиқиб кетиб қайтмаган

Касымбеков Камелетдин

1999 йил 5 августда ўғирланган

Касымбеков Камелетдинни онаси Рано Шермухаммедованинг берган хабарига кўра унинг ўғли Бекзодни хибсга олиб қийноққа дучор қилганлар ва уни ЖКнинг 159-моддаси билан айблаб, 8 йилга қамоқ жазосига хукм қилинган . Унинг иккинчи ўғли Камелетдин эса 1999 йилнинг 5 август куни бедарак йўқолган.

Камелетдинни отасини ҳам хибсга олиб қийноққа тутганлар. Уларнинг оиласига тегишли енгил автомашинани милиция идорасига ғайриқонуний равишда олиб кетганлар ва машинани қайтариб бермаганлар.

Холмуродов Маматқул (Муҳаммадқул)

1955 йил 25 майда туғилган Самарқанд вилояти Ургут тумани Чор-чинор маҳалласи 2-проезд Улуғбек кўчаси 16-уйда оиласи, фарзандлари билан бирга яшаган.

Муҳаммадқул лидерлик қобилиятига эга оратор, ўткир қобилиятли, энциклопедик маълумотларга эга бўлган инсон бўлган.

Хизбут Таҳрир раҳбарларидан бири, миллати тожик, маълумоти ўрта, Чор-Чинор масжиди имоми бўлган Чор-чинор маҳалласида катта катта чинорлар бўлган ва ўша чинорлар оралиғи кавлаб, уйчалар қилинган, ўша уйчалар ичида диний суҳбатлар уюштириларди

1999 йилда ўғирланган

Диний фаолияти: Имом – Ваҳҳобий – Таблиғчи – Таҳрирчи -
Хизбут Таҳрир раҳбарларидан бири Самарқанд ва Қашқадарё (Ҳафизуллоҳ ва бошқа ҳизб фаоллари уйларида кўрилган)

Устозлари: Тожикистонда, Убайдуллоҳ махсум

Муҳаммадқул Холмуродов Чор-чинор масжидини очилишига ташаббус кўрсатган. Диннинг фидоийси дейишади у инсон ҳақида. Исломи уйғонишининг янги босқичи, яъни СССР қулаганидан кейин хужраларда диний илм ўргатганлар, ўрганувчилар очикликка чиққан пайтида ханафий қарашлар бўйича ўзгача қарашда бўлганлар намояндаларидан бири сифатида фаолият олиб борган.

Масжидни қошида очилган хужраларда таблиғ жамоатини қўллашга қизиқиб шогирдларга билим бера бошлаган.

Кейинчалик хизбут таҳрирнинг Самарқанд вилояти ва унга яқин вилоятлар бўйича ҳам раҳбари ҳисобларди. Минтақада 2 та диний арбоблар бўлган улардан бири Муҳаммадқул бўлса, иккинчиси Муҳаммад Ибн Иброҳим (асли Китоб туманилик) бўлган. Муҳаммад Ибн Иброҳим тахминан 1997 йилда хибсга олинган ва ханузгача қамоқда қолмоқда.

Муҳаммадқулни доимий равишда МХХ идораларига суҳбатларга чақирилиб турарди. У бошқаларни ўз ортидан эргаштира оладиган даражада жуда жонкуяр, энергияси кучли бўлган инсон бўлгани сабабидан ҳам йўқ қилинган бўлиши мумкин. Агар у инсон четга қочиш кетиш имконига эга бўлганида эди албатта фаолиятини очик ошкора давом эттирган бўларди.

Бедарак кетган санаси: 1997 йиллар ва ундан кейин...

“Заравшан” газетасида ёзилишича 1999 йил 8 июнида хизбут таҳрир диний экстремистик оқимга аъзоликда айблаб қидирув эълон қилинган

1999 йилдан кейин ўғиллари ҳам қамалган.

"Ўғирланган" дейилишига асос: Ҳизбут-таҳрир аъзолари ва дом-дараксиз кетганликлари сабабли ва бир қанча кишилардан эшитилган хабарлар/ тахминлар.

21 апрель 1999 йилдан бошлаб Федерал қидирувга берилган.

<http://www.memo.ru/hr/politpr/cntrasia/uzb5/add6.htm>

http://www.nomer.org/mosgibdd/lastName_ХОЛМУРОДОВ_pagenumber_1.html

<https://soundcloud.com/blogsahwii/ybmfayfxvzsv>

Ҳасанов Баходир

Чирчиқлик, асли Бурчумуллалик (лақаби Француз) Тошкентдаги Франция элчихонасига тегишли Француз тили Марказида француз тилидан дарс берган 2000 йилда милиция вакиллари томонидан олиб кетилган ва шу бўйича ғойиб бўлган

Баходир Хасановни укаси Яҳё деган Афғонистондаги экстремистик гуруҳларга алоқадор экан деган миш мишлар тарқалган ва чегарадан Афғонистонга дори дармон олиб ўтганликда айбланиб, қидирувда бўлган ва автохалокатга учраб ўлган.

Яҳёни жинояти сабаб отасини ҳам, 2 та акасини ҳам қамашган. Оиладан биргина акасини қамашмаган холос. Хасанов Баходирни эрталабда милиция ходимлари олиб кетишганича у берадарак йўқолган.

Алишер - Қибрайлик

1978 йилда туғилган. Шарқшунослик институтида 3 курсгача ўқиган, кейинчалик мадрасада ўқиб, диний билим олган. Алишер Қибрайни амири хисобланарди. 2000 йил тахминан сентябрь ойларида ИИБ ходимлари томонидан уриб ўлдирилган ва кейинчалик қидирувга берилган

2000 йилда Чорвоқни портлатиш учун иккита машинада қуролланган кимсалар чорвоққа 2 та енгил автомашинада кетишди деган хабар ортидан Тошкентда тозалов тадбири ўтказилган. Кейинчалик ушбу тадбир ўқув машғулоти эканлиги маълум бўлган. Лекин мана шу ўқув машғулоти бахона жуда кўпчилик ёшларни қамаб юборишди.

Ўша хибсга олишлар пайтида Алишерни ҳам қамашган ва қўлланилган қийноқлар натижасида Алишер ўлганидан кейин уни ўлимини яшириш мақсадида мамлакатдан қочиб кетган деган бахона билан қидирувга беришган.

Сайфиддин Муминов

Хизбут таҳрир вакили, 2001 йилда ўғирланган

Шерзод Маликов

Хизбут таҳрир вакили, 2001 йилда ўғирланган

Раҳмонов Содиқжон (Содиқ қори)

1962 йил Қирғизистонни Ўзган шаҳрида туғилган. 2003 йилни сентябрь ойида ўзбек МХХ вакиллари томонидан ўғирлаб кетилган. Ўрта мактабни тамомлаб, 1980-, 90-йиллар оралиғида ўша вақтлардаги илм масканларида таълим олган ва таълим берган. 1990- йиллардан кейин эса, таълим береш билан бирга даъват ишларида ҳам фаъол ҳаракат қилган ҳамда кўп марта ҳаж сафарларига бош бўлган ва ҳожбоши бўлиб танилган. У киши кўпроқ Ўзбекистондан Қирғизистон орқали борадиган ҳожиларга бошчилик қиларди. Шу сабабли у киши Ўзбекистонда машҳур эди. 2003– йилнинг сентябрь ойида Ўзбекистон томонидан ҳийла билан ўғирлаб кетилди ва ҳалигача ишонарлик бир хабар йуқ.

Ўғирланиши тўғрисида; ўша ўғирланган 2003 йилда бизга шундай хабар келган эди: «Содиқжонни бир нексия русумли машинада уйига икки марта истаб келиб, уйда йўқ бўлгани учун учраша олишмайди, машина қирғиз номерида бўлади. Учинчи марта сўраб келишганда Содиқжон уйда бўлади ва улар билан учрашади, лекин уларнинг ёмон ниятлари борлигини билмайди улар, ҳаж ишида бир муаммо бор, бир кишига учрашишлиги зарур эканлигини айтиб қаттиқ туриб олишади, бир оз суҳбатлашгандан кейин уларнинг машинасига ўтириб, улар билан бирга кетади.

Суҳбатга қулоқ тутган укаси улардан шубҳалана бошлади ва ўзи бир зарур иш билан машғул бўлгани учун, жиянларига мошинасини бериб Содиқжонни олиб кетган машина орқасидан жўнатади. Улар маҳалладан чиққанларидан кейин катта кўчада кутиб турган бир киши Содиқжоннинг ёнига ўтиради ва Содиқжон икки киши ўртасида қолади ва машина Ўзгандан чиқиб Жалолобод томонга йўл олади. Орқадан кузатиб бораётган жиянлар шошилишда ўз машиналарининг документини олишмаганлири сабаб, уйга қайтиб, документни олиб яна орқадан боришади, аммо етиб бориша олмайди. Олиб қочганлар аллақачон чегарадан ўтиб китишган бўлади.

Айтишларича машинанинг номерини ёзиб олишган бўлган, лекин чегарада машини ҳақида жўялик жавоб олишолмайди. Кейин у номерни суриштирилганда на Ўзганда на Жалолободда ва на Ошда ундай номерни борлигини аниқлаб бўлмайди. Кейин кўп суриштиришлар олиб боришади, лекин ҳамма сайи-ҳаракатлар бесамар кетади».

Ўша вақтларда ҳодисани шу тарзда эшитганман. Мана ўн икки йилдирки у киши тўғрисида бирор хабар эшитмадим. Аллоҳдан сўраймизки, агар дўстимиз Содиқжон бирон ерда соғ-саломат бўлса, оиласига қовиштирайсин. У киши тўрт қиз, икки ўғил – олти фарзанднинг отаси эди Аллоҳим унинг оиласига сабр ва ажрлар берсин. Содиқжонни Ўзбекистон томонидан ўғирланишига унинг ўз вақтида Ўзбекистон ичкарасида диний фаолият олиб борганлиги ва кейинчалик ҳам Ўзбекистонликлар билан алоқаси борлиги сабаб бўлса керак.

Луқмонхон Юсупов

1962 йил Сурхандарё вилояти Денов туманида туғилган

Диний оилада туғилиб, бошлангич диний таълимни оилада ўзлаштирган

2003 йил ноябрда ўғирланган

Юсупов Луқмонхон диний билимга эга ва ҳудудда жуда танилган, обрўли, бой бадавлат, тижоратчи бўлган, икки нафар хотини бўлган, биринчи хотинидан 5 та ўғли бор, иккинчи хотинидан фарзанди бор йўқлиги номаълум.

Луқмонхон иккинчи хотини билан ўзининг шахсий автомашинасида кетаётган пайтида уларнинг кетидан оқ Нексия автомашинасида 4 нафар номаълум шахслар келиб, уларни тўхтатишган, Луқмонхон улар билан саломлашиб, гаплашган ва хотинига таксига чиқиб кетишини, ўзини мана бу машинадаги инсонлар билан гаплашадиган гапи борлигини айтиб, хотинини жўнатиб юборган ва шу бўйи ўзи изсиз ғойиб бўлган.

Ўғиллари, оила аъзолари Луқмонхонни йўқолиши ордидан маъмурий органларга, давлат идораларига шикоятлар ёзиб уни топишга кўмак беришларини сўраганларида, давлат идоралари вакиллари “Жим ўтирсанглар бўлмайдими? Биттангни йўқолганинг етмайдими?” дея очиқдан очиқ таҳдид қилишган. Шу бўйи оила аъзолари Луқмонхонни қидириб давлат идораларига мурожаатлар қилмай қўйганлар.

Хусниддин Назаров Обидхон қори Назаровни ўғли

08.07.1976 йилда Наманганда туғилган. 3 нафар фарзанди бор. Тошкент шаҳри Собир Рахимов тумани Ниёзов кўчаси 3 уй 54-55 хонадонларда ота онаси, оиласи билан бирга яшаган

2004 йил 16 май, якшанба куни ўғирланган. Шу куни шом намозига яқин Хусниддинни биродарларидан бири унга телефон қилиб, шом намозига бориш учун чақирган. У билан гаплашиб бўлгандан кейин яна кимдир телефон қилган. Хусниддин у одам билан нималардир ҳақида гаплашиб, таҳорат қилиб, артинмасдан шошиб кўчага чиқиб кетган.

Ўша пайтлари кун иссиқ, уйлар исиб кетганидан аёллар кўчада салқинлаб ўтиришарди. Улар Хусниддинни олдиларидан ўтиб кетганини ва орқасидан рақами йўқ машина секин аста юрганани кўришган. Хусниддинни машина ичидан кимдир чақирган, лекин унга эътибор бермай йўл четидан кетаверганига ҳайрон бўлишган.

Кейин маълум бўлишича бу воқеани давомини қўшни домдагилар уйни деразасидан кўришган, орқасидан юра бошлаган номерсиз машина сал нарироққа бориб, Хусниддинни куч билан машинага босиб олиб кетган. Буни кейинроқ улар оиласидагиларга айтишган, лекин орган ходимларига гувоҳлик беришга рози бўлишмаган, кўрқиб қўришган.

Хусниддин Назаровнинг онаси Миннура Насриддинова 2004 йилнинг 15 август куни Республика МХХ раиси Рустам Иноятов ва яна бир қатор давлат органларига мурожаат қилиб қуйидагиларни баён қилган:

“Кеча 2004 йил, 14 август куни Ўзбекистон телевидениеси орқали Назаров Хусниддиннинг сурати кўрсатилиб, унинг йўқолиб қолгани эълон қилинди. Мен бу ҳолатдан кўрқувга тушаяпман. Сизлар ўғлимга бирор ёмонлик қилишга қасд қилдингларми? Уни майиб–мажруҳ қилиб ёки ўлдириб бирор ерга ташлаб кетишни режа қилганмисизлар?...

Биламан, сизлар қонунга риоя қилмаяпсизлар. Аммо Худодан ҳам кўрқмайсизларми? Нима учун бир бечора онага ва бегуноҳ болага, унинг оила аъзоларига бунчалик зулм ўтказасизлар? Ахир биз сизларга ҳеч бир ёмонлик қилганимиз йўқ–ку!

Агар Обидхон қори сизларнинг ғайриқонуний талабингизни бажармасдан, яъни МХХ билан махфий ҳамкорлик қилишдан бош тортиб, сизларнинг ғазабингизни келтирган бўлса, марҳамат уни топиб, ўзини жазоланглар! Нима учун унинг ўғлидан, қариндошларидан ўч олаяпсизлар??!

Бу қайси тоифанинг қонунига тўғри келади? Ўғриларнингми? Менимча ўғрилар ҳам сизларнинг ишингизни қораласа керак. Чунки ўғриликни ўғрилар қилади. Аммо давлат ўғри бўлиши мумкин эмас-ку. Давлат очиқ-ойдин иш қилиши керак эмасми?

... Сизларга катта фойда келтирадиган маслаҳат шуки, Хусниддинни ва бошқа ҳамма ўғирланганларни кўйиб юборинглар. Қамоқдагиларни озод қилинглар. Шунда ютуқ сизларда бўлади, иншоаллоҳ. Бу биз мазлумлар учун ҳам, халқ учун ҳам, давлат учун ҳам яхши йўл. Ахир яхшиликка яхшилик қайтишига нимага ишонмаяпсизлар? Ёки ёмонлик билан яхшилик хосил бўлади деб ўйлайсизларми?

Мен энг аввало ўзимга кейин бошқаларга, жумладан Сизга, сизнинг ходимларингизга, ҳукуматнинг ҳамма аъзоларига иймон-хидоят, инсоф, раҳм-шафқат тилайман. Аллоҳ ҳаммамизни яхши ниятларимизга фақат яхши йўллар билан эришишни насиб қилсин.

Сиздан бир мазлума она сифатида қўл остингиздаги махбусларни, мазлумларни жумладан менинг ўғлим Хусниддинни қийноққа солмаслигингизни, таҳқирламаслигингизни, майиб, мажруҳ қилмасликни, ўлдириб қўймаслигингизни ўтинаман...”

Насриддинова Миннуранинг 2004 йил 27 август кунги халқаро ташкилотлар, чет эл ваколатхоналари ва халқаро матбуотларга қилган мурожаатидан куйидагиларни ўқишингиз мумкин:

“...Байрам арафасида ўғлим ва бошқа ўғирлаб кетилган фуқаролар тақдири борасида мени чулғаб олган хавотир ва ташвишдан сизларни огоҳ қилмоқчиман. Кўринишидан, МХХнинг ўзи ўғирлаб кетган мусулмонларни кўйиб юбориш нияти йўққа ўхшайди.

Менинг МХХ раиси, бош прокурор ва Ўзбекистон президентига ёзган аризаларим, мурожаатларим бирор натижа бермади. Бунинг устига шу кунларда ҳукумат ўзбек телевидениеси орқали ўғлимнинг йўқолгани ҳақида эълон қилди ва бу билан уни дом-дараксиз йўқолганлар қаторига қўшди.

Бу — яхшилик аломати эмас. Бу билан МХХ бизни чалғитмоқчи ҳамда жавобгарликни ўз бўйнидан соқит қилмоқчи бўлаяпти. Эҳтимол, ҳозир у ўғирлаб кетилган мусулмонларни ваҳшиёна қийноққа солиб, ҳар қандай йўл билан бўлса ҳам «терроризм» «экстремизм» ва шу каби уларга умуман алоқаси бўлмаган айбларни уларнинг бўйнига илмоқчидир.

Хозир мени МХХнинг бундан ҳам ёмонроқ нарсага қўл уриши мумкинлиги қаттиқ хавотирга солаяпти. Мен МХХ ўзи ўғирлаб кетган мусулмонларнинг белларига портловчи моддаларни боғлаб, уларни бирор жойда портлатиб юбориши ҳамда бу билан уларни ўзлари содир қилмаган ишларда ноҳақ айблаши мумкин деб ҳисоблайман.

Сизларнинг ҳаммангиздан илтимосим, дунё ҳамжамиятининг бутун эътиборини ўғирлаб кетилган мусулмонларни озод қилиш ишига жалб қилсангиз. Ўзбекистонда терроризм ва экстремизмга қарши кураш тинч мусулмонларга нисбатан курашга айланиб бўлди.

Оммавий ахборот воситаларидан бизнинг қайғумизга етарли эътибор беришларини сўрайман.

Дипломатик ваколатхоналардан Ўзбекистон ҳукуматига нисбатан юқори даражада таъсир ўтказишни ҳамда ўғирлаб кетилган мусулмонлар (уларнинг сони бугунга келиб 10 кишига етди) тақдири билан жиддий қизиқишни сўрайман...”

Хусниддин Назаров Обидхон ўғлини изсиз ғойиб бўлиши муносабати билан 18 июнь 2008 йилда Тошкент шаҳри С.Рахимов туман ИИБ томонидан Федерал қидирувга берилган ва № 111127 рақами билан Россия Федерацияси Федерал қидирув қидирилувчилари рўйхатига олинган.

<http://virtualuzbekistan.org/2004/05/1660>

<http://virtualuzbekistan.org/2004/08/1662>

<http://virtualuzbekistan.org/2004/08/1671>

<http://virtualuzbekistan.org/2012/10/1627>

<http://www.bbc.com/uzbek/>

[uzbekistan/2011/08/110830_cy_disappeared_peoples_day.shtml](http://www.bbc.com/uzbek/uzbekistan/2011/08/110830_cy_disappeared_peoples_day.shtml)

Юнусов Оқилжон Азизжонович

6 ноябрь 1971 йилда туғилган. Турмуш ўртоғи Содиқова Машхура билан бирга яшаган ва уларнинг 4 нафар (1995, 1998, 2000 ва 2003 йилларда туғилган) фарзандлари бор.

Тошкент вилояти, Қибрай тумани, Қибрай шаҳарчаси, Ўқитувчи кўчаси, 70-уйда яшаган

1992-1998 йилларда Саудия Арабистонида Мадина шаҳридаги Ислом Университетида таълим олган. Ўзбекистонга араб мутахассислиги дипломи билан қайтган ва соҳаси бўйича иш топа олмаганидан кейин савдо сотиқ билан шуғулланиб келган. 2004 йил 28 май куни ўғирланган.

Икки шарқунос дўст

Қибрайлик Оқилжон Юнусов ва тошкентлик Фаррух Ҳайдаров 1989 йилда Тошкент Шарқшунослик Институти араб тили бўлимига ўқишга кирди.

Уларнинг иккаласи ҳам бошқа яна ўнлаб талабалар қаторида 1991 йилда давлат дастури билан Саудия Арабистони Мадина шаҳридаги Исломий Университетга ўқишга юборилди.

Оқилжон Юнусов ва Фаррух Ҳайдаров дастлаб араб тили курсларида, кейинчалик Мадина Ислом Университетида диний таълим олишди. Улар билан бирга Мадинада таълим олган Иброҳим Қашқар хотирлайди.

"Мен бу йигитлар билан Мадинада танишган эдим. Мадинаи Мунавварада кўришдик, ўқишда бираа бўлдик. Фаррух ҳадис факультетида ўқирди. Оқил шарият факультетида ўқирди. Ҳаммамизни бирлаштириб турадиган нарсa – бизнинг динимиз эди. Уларнинг ҳеч қандай Ўзбекистон ҳукуматига қарши фикрлари йўқ эди. Мақсадимиз – илм олиш эди," - деди Иброҳим Қашқар.

1997 йилда Ўзбекистонга Мадина университети дипломлари билан қайтган йигитлар ишсиз қолди. Ўзбекистон Олий таълим вазирлиги Саудия Арабистони дипломларини эътироф этмасди.

Чорасизликдан Фаррух Ҳайдаров Қозоғистон пойтахти Остонага йўл олиб, у ерда очилган Саудия Арабистони таълим марказида араб тили ва исломдан дарс бера бошлади. Оқилжон Юнусов эса тижорат йўлини танлади.

2001 йилда Остонадаги таълим маркази ёпилиши ордидан Фаррух Ҳайдаров Ўзбекистонга қайтди ва Тошкентдаги Миср маданият марказига мударрис сифатида ишга кирди.

"Диний бўшлиқ"

Бу пайтга келиб Ўзбекистонда диний соҳада бир бўшлиқ пайдо бўлганди, дея хотирлайди Оқилжон Юнусов ва Фаррух Ҳайдаровни яқиндан таниган диний фаол Мираҳмад Мўминов.

“Оқил ака ва Фаррух акалар... Ўзбекистонда, биласиз, маълум ва машҳур имомлардан кейин бир қандайдир бўшлиқ пайдо бўлди. Ўзбекистондаги ёшлар ёки диндорлар орасида илм бўшлиғи пайдо бўлди. Ва ўша бўшлиқ пайтида бу кишилар, қандайдир маънода, ўша бўшлиқни тўлдириб турган илмлик кишилар эди.

Мисол учун, Оқил Юнусов Мадинадан ўқишдан келган пайтда, мен эсимда бор, биз у киши билан 1999 йил март ойларида кўришганмиз. Ўша пайтда Тошкент портлашларига алоқадор ишлар бўлаётганди. У киши: “Бизни чақиришди ва илм бериш ҳаракатларимизга чекловлар бўлди, дипломимиз бўлса ҳам бизга дарс беришни таъқиқлаб қўйишди,” деб айтганди” - дейди ҳозирда Қўшма Штатларда истиқомат қилаётган диний фаол Мирраҳмад Мўминов.

Юнусов Оқилжон Азизжонович 2004 йил 28 май куни эрталаб соат 11-00 лар чамаси Тошкент вилояти, Қибрай тумани, Қибрай шаҳарчаси, Ўқитувчи кўчаси, 70-уйдан онаси Раҳбархон Абдуазимовага тегишли бўлган давлат рақами 30 J 82 40 2109 ВАЗ русумли автомашинада чиқиб кетганича қайтиб келмаган. Оила аъзолари қидирмаган қариндош–уруғ, таниш–билишлар, касалхоналар, морг ва милиция участкалари қолмаган.

Юнусов йўқолишидан 3–4 кун илгари кетидан қандайдир машина кузатиб юрганини оила аъзоларига айтган. Онаси унинг намозхон ҳалол бола бўлгани учун хавотирда бўлган. У ўғлини 188-87-70 рақамли уяли телефонига тинимсиз кўнғироқ қилаверган.

Юнусов бедарак кетганидан 6–7 кундан кейин шу рақамга телефон қилганида, бошқа бир бегона эркак жавоб берган. Юнусовни онаси ўзини тутиб тура олмай, йиғлаб юборган ва «Бу телефон боламники эди, ўзи қани?» — деб сўраганда, у киши: «Бу рақамни мен кеча «Юнител»дан сотиб олдим», — деб жавоб берган.

“... Уч–тўрт кун ичида қандай қилиб бировга тегишли бўлган рақамни сотиб олиш мумкин? Мен унга ялиниб–ёлвориб, «Бу телефон менинг ўғлимга қарашли бўлган, ўғлим қаердалигини айтинг», десам ҳам, у телефонни ўчириб қўйди. Шу тахлитда телефон яна 3–4 кун ишлаб турди, кейин яна ўчириб қўйишди.

Мен туман ИИБга, прокуратурага, ИИБга ҳамда МХХга хабар берганман...” дейди Юнусовни онаси Раҳбархон Абдуазимова 9 июль 2004 йил кунги ҳукумат идоралари ва халқаро ташкилотлар, элчихоналарга ёзган шикоятда.

Фаррух Ҳайдаров

1972 йилда Тошкентда туғилган, Мадинада таълим олган. 2004 йил 24 июнда ўғирланган.

"Узвий боғлиқлик"

2004 йил 16 май куни Тошкентдаги Тўхтабой масжидининг собиқ имоми, таниқли уламо Обидхон қори Назаровнинг ўғли Ҳусниддин Назаров тўсатдан ғойиб бўлди. Орадан 8 кун ўтиб Оқилжон Юнусов Қибрайдаги ҳовлисидан машинасида чиқиб кетадию, қайтиб келмайди. Уша пайтда 32 ёшда бўлган Оқилжон Юнусов йўқолишидан 3–4 кун илгари кетидан қандайдир машина кузатиб юрганини оила аъзоларига айтган.

Гуруҳга кўра, яқинлари Оқилжон Юнусовнинг диндорлиги учун хавотирда бўлган. Оқилжон Юнусов йўқолишидан бир ойдан кўпроқ вақт ўтиб, яъни 24 июнда унинг дўсти Фаррух Ҳайдаров ҳам айни шу тарзда ғойиб бўлади.

"Муқобил Ўзбекистон" Мувофиқлаштириш Кенгаши фаоли, собиқ имом Муҳаммадсолиҳ Абутов эса икки диндор йигитнинг ғойиб бўлиши таниқли имом Обидхон қори Назаров фаолияти билан "узвий боғлиқлик" борлигини айтади.

"Бизнинг шу пайтгача йиққан маълумотларимиздан хулоса қиладиган бўлсак, мана шу йигитларнинг йўқ бўлиши ва уларнинг диний фаолияти машҳур имом Обидхон қори Назаровнинг фаолияти билан боғлиқлиги кўринади. Яъни бу болалар аввалида Обидхон қорининг масжидида диний таълим ола бошлашган. Кейинчалик шу киши ёрдамида улар Мадинага ўқишга кетган.

1996 йилда Обид қори масжидида фаолиятини тўхтатиб, яшириниб юрди. Шу пайтда улар ўқишдан қайтиб келган. Обидхон қори йўқ, мана шу йигитлар масжиддаги жамоатга таълим берган, назоратига олган. Обидхон қорининг ишини булар бажарган қисман," дейди Муҳаммадсолиҳ Абутов.

Обидхон қори Назаровнинг фарзанди Довудхон ҳам Оқилжон ва Фаррухларнинг отаси билан бирга диний маърифий фаолият юритганини тасдиқлади.

"Улар билан мен бир-икки марта юзма-юз кўришганман. Аммо, у пайтда анча ёш бўлганимиз учун, уларни ҳаётлари ва шахсиятларини тўлиқ билмайман, эсимдаям йўқ. Лекин, уларнинг диний фаолияти ва ишларини яқиндан билганман, кўрганман, гувоҳи бўлганман.

Сабаби, Фаррух ака ва Оқил ака дадамларга фаолиятлари давомида яқиндан шерик бўлишган, ҳамкорлик қилишган. Айтишимиз мумкин, дадамнинг бошчилигида кўп илмий-маърифий ишларида фаол бўлган шахслар булар," – дейди Довудхон Обидхон ўғли.

Унга кўра, акаси Хусниддин ҳамда Оқилжон ва Фаррухларнинг бедарак кетишида ягона мақсад кўзланган - Обидхон қори Назаровни топиш.

"Бунга шубҳа йўқ. Улар бир мақсадни кўзлаб амалга оширилган. Хусниддин аканинг, Фаррух ака ва Оқилжон аканинг ўғирланиши ҳаммаси бир томондан уюштирилган ва бир буйруқ асосида қилинган. Буларнинг орасида боғлиқлик борлиги аниқ. Мақсад – дадамни топиш ёки уларга таъсир, босим ўтказиш бўлган," дейди Довудхон Обидхон ўғли.

<http://virtualuzbekistan.org/2004/07/1680>

<http://virtualuzbekistan.org/2004/07/1644>

<http://www.ozodlik.org/content/article/27204353.html>

Ҳикмат

Тошкентлик, Турк фирмасини бошқарган ва Фаррух Хайдаровни фаолиятига хомийлик қилган. Фаррух Хайдаровни хайдовчиси бўлган Фаррух йўқолганидан бир икки кун ўтгач Хикмат ҳам ғойиб бўлган. 2014 йил июнь ойида ўғирланган.

Равшан (Шокир) Исманходжаев Султонович

1975 йилда туғилган. Тошкент шаҳар, Мирзо Улуғбек тумани, Оққўрғон кўчаси, 12-а уйда яшаган. Қамоқдаги инсонларни оила аъзоларига кўмак бериш билан шуғулланган. 2004 йил 14 июлда ўғирланган. Исманходжаев Равшан 2004 йил 14 июль куни кечқурун тахминан 20:30ларда ғойиб бўлган.

Исманходжаев ғойиб бўлганидан 3 кун ўтгач, яъни 2004 йил 17 июль куни улар ижарага олиб яшаб турган хонадонга Республика ИИБ ва Республика МХХ вакиллари хонадон эгаси билан келиб, улар яшаган хонадонни хонадон эгаси ва қўшнилар иштирокида тинтувдан ўтказишган.

Исманходжаев Равшаннинг сирли ғойиб бўлиши ортидан у яшаган хонадонни МХХ ва ИИБ вакиллари тинтув қилганликлари унинг ғойиб бўлишида худди мана шу органлар вакилларининг иштироки борлигини исботлайди.

<http://virtualuzbekistan.org/2004/07/1656>

Абдурасул Рахимов Абдурашидович

1972 йилда туғилган, маълумоти олий, турмуш ўртоғи Феруза Рахимова. 3 нафар (1996, 1999 ва 2001 йилларда туғилган) фарзанди бор.

Яшаш жойи: Тошкент, Шайхонтохур тумани, «Боғқўча» дахаси, 100-б уйда яшаган. Қамоқдаги инсонларни оила аъзоларига кўмак бериш билан шуғулланган. 2004 йил 14 июлда ўғирланган

Абдурасул Рахимов 2004 йил 14 июль куни эрталаб ўзига тегишли бўлган давлат рақами 10W 81-47 бўлган оқ рангли «Тико» автомашинасида чиқиб кетган. Шу куни кечқурун тахминан 19-ларда турмуш ўртоғи Феруза билан гаплашган. Шундан кейин у ғойиб бўлган ва уйига қайтмаган.

Абдурасул Рахимов ғойиб бўлишидан бир кун олдин, яъни 13 июль куни Рахимовлар хонадонига туман ИИБ ходимлари келишган ва уларнинг уйлари режасидан кўчирма олиб кетишган.

Абдурасул Рахимов ғойиб бўлган кунининг эртасига, яъни 15 июль куни эрталаб Шайхонтохур тумани ИИБнинг Алишер исмли ходими Абдурасулни онаси Рахимова Халима ва турмуш ўртоғи Рахимова Ферузани ИИБга олиб кетиб, сўроққа тутган ва кейин қўйиб юборган.

<http://virtualuzbekistan.org/2004/07/1651>

<http://virtualuzbekistan.org/2004/07/1656>

<http://virtualuzbekistan.org/2004/08/1683>

Дилмурод Саъдуллаев Тўхтамуродович

Тошкент шаҳри, Олмазор тумани, Охунбобоев мавзесида туғилиб, шу манзилда яшаган, онаси Муҳаббат опа шифокор. Оилада ягона ўғил бўлган. Уйланган 1 ўғил ва бир қизи бор. 2004 йилда ўғирланган

Дилмурод Саъдуллаев Обид қори Назаров масжидида фаолиятини бошлаган. У масжиднинг ишларида фаол иштирок этган, бундан ташқари у бир мунча муддат Обид қори Назаровнинг шахсий хайдовчиси бўлган. Обид қори масжиддан бўшатиладиган кейин ҳам Дилмурод Обид қорини ёнида кўпроқ муддат бирга бўлган.

Дилмурод Саъдуллаевга ҳам кидирув эълон қилинган, уни топиш мақсадида оила аъзолари, жиянларини хибсга олиб Дилмурод келгандан кейингина уларни озод қилишларини билдиришган.

Дилмурод 1999 йилнинг сентябрь ойида Ипподромдаги савдо дўконида савдо қилиб турганида ИИБнинг 2 та ходими томонидан тутиб кетилган. Тергов пайтида вахшийларча қийноқларга тутиб, бошини 2 жойи ёрилган ва ТошМИда даволашга мажбур бўлишган.

ЖИБ Акмал Икромов туман судида бўлиб ўтаётган суд пайтида Сайдуллаев судга ўзига нисбатан қўлланилган қийноқлар ҳақида гапириб, бошини ёрганлари, тирноқларини суғириб олганларини гапириб берган, лекин суд унинг кўргазмаларини инобатга олмаган.

Суд ҳукмига кўра Обид қорининг яқин шогирдларидан Абдувоҳид, Дилмурод ва бошқа судланувчилар узоқ йиллик қамоқ жазоларига ҳукм қилинганлар. 11 йилга озодликдан маҳрум қилинган Дилмурод 2003 йилда амнистия акти қўлланилиб, қамоқдан озод қилинган.

Қамоқдан озод бўлгандан бир неча ой ўтгач ўғирлаб кетилган. Унинг ўғирлаб кетилишига асосий сабаб уни Обид қори Назаровнинг қаерга яширинганини билади, у билан алоқаси бор деган гумонда бўлишган. Чунки айнан ўша пайтларда Рухиддин Фаҳриддинов ва Обид қори Назаровни Қозоғистонда деган гумонда бўлиб, уларни тутиш учун бор имкониятларини ишга солишган.

Дилмурод эса тижорат ишлари билан Қозоғистонга тез тез қатнади. Дилмурод Саъдуллаев Обид қорига шогирд тутишидан олдин “кўча одами” бўлган ва у асосан қамоқдаги маҳкумларни озиқ овқатлар, керакли маҳсулотлар билан таъминлаш билан шуғулланиши билан танилган бўлган. Ўзи ҳам зодагонлар ва бой бадавлат инсонлар яшайдиган маҳаллада яшаган.

Ўғирланишидан олдин кетидан шубхали машиналар кузатиб юргани ҳақида яқинларига, дўстларига айтган, шубхалари ошгани сабабидан иккитадан мобил телефон олиб юришга мажбур бўлган.

Маҳалласидаги таксичи йигитни машинасида юриб, супермаркетга кириб кетган ва қайтиб чиқмаган, шу бўйича ғойиб бўлган.

Дилмурод ғойиб бўлганидан икки ойлар ўтиб унинг сотиш учун Қозоғистондан олиб келган иномарка автомашинаси яшириб қўйилган жойидан олиб кетиб, милиция идорасига олиб кетиб муҳрлаб қўйилган.

<http://virtualuzbekistan.org/2015/08/1900>

Маҳмуджон

1968 йилда туғилган. Маҳмуджонни тарафдорлари ва шогирдлари кўп бўлган. Қозоғистонни Абай шаҳрида яшаган. Одамларга исломдан дарс берган. 2004 йилда ўғирланган

Алишер - Қибрайлик

Маҳмуджонни хайдовчиси бўлган ва Маҳмуджон ўғирланган пайтда биргаликда ўғирланган

Шамсуддин Тўхтаев

1961 йилда Бухорода туғилган. Бухородаги портлашда Шамсуддин Тўхтаевни укасини хонадони портлаган. 2004 йил 11 августда ўғирланган

Шамсуддин Тўхтаев 2004 йил 11 август куни соат 16-10 да Тошкент шаҳар, Шайхонтохур туманида жойлашган «Нихол» дори-дармон ишлаб чиқариш корхонасига йўл олган ва у ердан қайтиб келмаган.

Маълумотларга кўра, у 2004 йил март ойи охирида Бухорода содир этилган портлашлардан сўнг ҳам Бухоро шаҳар ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари томонидан хибсга олинган эди. Аммо 13 апрел куни бу воқеаларга алоқаси йўқлиги сабабли қўйиб юборилган.

<http://virtualuzbekistan.org/2004/08/1683>

Сухбатуллаев Хусан Абдурасулович

1980 йилда туғилган Тошкент вилояти, Тошкент тумани Абдурахмонов ширкат хўжалиги, А.Каримов кўчаси 6 уйда яшаган